

BİLİM KÜLTÜR VE EĞİTİM

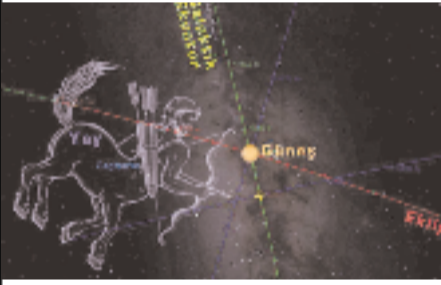
2012 Felaket Senaryoları ve Gerçekler-3

Prof.Dr. Orhan Gölbaşı, Yrd.Doç.Dr. Emre Işık, Dr. Ayşegül Yelkenci (İstanbul Kültür Üniversitesi)

Sky and Telescope'un Kasım 2009 sayısında bu konuda bir makalesi yayımlanan E.C. Krupp'a göre (14) "Gerçekte, **galaktik dizilmenin** tayini oldukça zordur ve Samanyolu Galaksisi'nin görsel görünümüne bağlıdır. Samanyolu'nun sınırları konusunda kesin bir tanım yoktur ve bu konu oldukça belirsizdir." (Jenkins, kendisinin 3300 metre yükseklikten, yani Mayaların yaşadıkları yükseklikten, Samanyolu'nun sınırlarını tespit ettiğini ileri sürüyor.)

Kısacası, Samanyolu'nun merkezi için kesin bir görsel konum vermek pek anlamlı görünmüyor. Şekil-3'den de görüldüğü gibi Güneş'in Yay takımyıldızı hizasında bulunan galaksi düzlemi ile kesişmesi aslında 21 Aralık 1945'de de gerçekleşmiştir ancak galaksi merkezi tam o noktadan geçmemektedir.

Krupp'a göre Jenkins, kış gündönümünde bu galaktik dizilmenin 1980 ve 2016 yılları arasında herhangi bir zamanda

Şekil-3. 21 Aralık 1945'de Güneş'in konumu. Yata kırmızı çizgi Güneş'in tutulum dairesini dikey yeşil çizgi ise galaksi ekvatorunu göstermektedir. Güneş ikisinin kesiştiği yerde bulunmaktadır; ancak artı ile gösterilen olası galaksi merkezinden uzaktadır.

sonlarında gerçekleşeceği tahmin edilen Güneş'in maksimum etkinliği devreye sokuluyor. Bu tahminin gerçek olmadığı ise yukarıda anlatılmıştı.

Özetle, 13. Baktun'un sonu ile galaktik dizilme arasında astronomik ilişki bulunduğu dair hiçbir kanıt yoktur. Mayaların takvimleriyle dünyanın sonuna ilişkin bir kesirmede bulduklarına ya da 21 Aralık 2012 felaketi konusunda bir şey bildiklerine dair de hiç bir kanıt bulunmamaktadır. Foundation for the Advancement of Mesoamerican Studies-(FAMSI)'den Mark Van Stone'nun da belirttiği üzere (15), eski Maya takvimlerinin veya kehanetlerinin hiçbirinde 2012'nin dünyanın sonu olacağı; bir yıkım, yenilenme veya gelişim olacağı söylenmemektedir, bunların hepsi sonradan yapılan yorumlardır. Hatta Mayalara ait bazı yazıtlarda 13. Baktun'dan sonraki tarihlere (en az 4000 sene ilerisine) gönderme yapıldığı görülmektedir.

2012 felaket senaryosunda, 2012 yılı kış gündönümü sırasında bir gezegen dizilmesinin de gerçekleşeceği ve bunun çok ciddi felakete yol açacağı iddiası da yer alıyor. Gerçekte 2012 kış gündönümü sırasında bir gezegen dizilmesi de olmayacaktır.

Şekil-5'den açıkça görüldüğü gibi o tarihte bir gezegen dizilmesinden bahsetmek söz konusu değildir. Yine de tüm bu açıklamaların kompto teorisyenlerince dikkate alınacağını

ve bu tür uydurma haberlerin sona ereceğini beklemek gerçekçi görünmüyor. 2012'ye çok fazla bir zaman kalmadı. Onu hayırlısıyla atlatsak bile daha nice kıyamet günü ve senaryosu ile karşılaşacağımızdan hiç şüphe yok.

BİLİM VE SÖZDE BİLİM

Doğa bilimlerinde yapılan bilimsel öngörüler, tutarlı bir mantıksal zemine otururlar, açık ve net ifadelerden oluşurlar, özneler arasındırlar (kimsenin tekelinde değildir), yenilenebilir deney ve gözlemler yoluyla sınanabilir ve yanlışlanabilir özelliktedirler. Bununla birlikte, kendisine ilişkin bilgilerimizin oldukça eksik olduğu bazı doğa olaylarını daha iyi anlamak için öngörü gücünden yoksun bazı modellerden yararlanılmaktadır.

Buna bir örnek, Güneş etkinliğinin gözlenen değişimlerini açıklamaya çalışan hidromanyetik dinamo modelidir. Bunlar, basitleştirici fiziksel varsayımlar içeren yaklaşımlardır ve her biri ilk bakışta birbirine benzer çözümler sunar. Ancak şimdiye dek hiçbir Güneş dinamosu modeli, Güneş'teki tüm fiziksel süreçleri birlikte ele alarak gözlemleri öngörebilen bir çözüm sunamamıştır. Bu durum, Güneş'in oldukça büyük ve karmaşık bir akışkan sistemi olması, çalkantılı sistemlerin doğasını iyi anlamamış olmamız ve bilgisayarlarımızın işlem hacminin yetersizliği gibi nedenlere dayanır. Yine de Güneş fizikçileri, Güneş dinamosunu daha iyi anlama yolunda son elli yıldır büyük yol almışlardır.

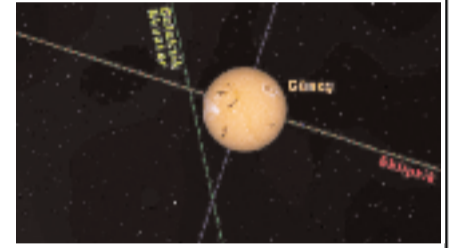
Yazımızın başından beri değindiğimiz spekülasyon iddiaların bilimsel anlamda bir öngörü gücüne sahip olmadığından kuşku yoktur. Ancak, onların da bazı ortak özelliklerinden söz etmek mümkündür. Bu iddialar, bilimsel iddiaların ve öngörülerin tersine,

1- Açık ve net değildir: Çoğunlukla, mantıksal bakımdan tutarlı ve sağlam bir zemine oturmazlar; bulanıktırlar. Böylece okuyucunun ya da dinleyicinin kavrayacağı ve doğruluğunu tartışacağı bir zemin ortada yoktur. Çok satan bazı gazetelerle ya da çok satan bazı kitaplarla milyonlara ulaşan bu iddialar, özellikle neden-sonuç ilişkileri kurarken açık ve net söylemlerden her zaman uzak dururlar. Bilimsel terimleri yanlış, ilgisiz yerlerde ve biçimlerde kullanırlar; ancak bilimsel kuşkuçuluktan yoksun okuyucu kitlesine bir o kadar da albenili bir gizem sunarlar! Yazar ya da konuşmacı, "foton kuşağı" ya da "kozmos enerji" derken tam olarak ne dediğini kendisi bile bilmemektedir ya da bildiğini sanmaktadır. Buradaki tuzak, bilimsel dilde karşılığı olan sözcüklerin yan yana kullanılması yoluyla bilimsel dilde karşılığı olmayan bir tamlama oluşturulmasıdır. Bilimsel olarak anlamlı birer tamlama olan "manyetik alan" ve "manyetik enerji"nin de çoklukla ilgisiz yerlerde kullanıldığına tanık oluruz.

2- Yanlışlanamazlar: Ortaya attıkları birçok iddia, gerçek bilimsel iddiaların tersine yanlışlanabilir özellikte değildir. Bir kuramın yanlışlanabilir olması, istatistiksel veya fiziksel özelliklerinin geliştirilmesiyle bir çalışmanın belli bakımlardan olası yanlışlığının ya da eksikliğinin gösterilebilir olmasıdır. Ancak sözde bilimsel iddialar genellikle gelişigüzel veya eksik istatistiğe ve fiziksel anlamı olmayan karmaşık ve hatta bulandırılmış varsayımlara ve iddia-

lara dayandığı için, tıpkı kuantum fiziğinin kurulmasına önemli katkılar yapmış olan W. Pauli'nin söylediği gibi "**yanlış bile değildir**".

3- Keskin ve duyarlı ölçümlerden, istatistiksel duyarlılıktan yoksun, bulanık haldedirler ama bilimselmiş gibi sunulurlar: Örneğin, Güneş tutulumlarının depremleri tetiklediğini bir-iki tesadüften yola çıkarak "öngördüğünü", buna bağlı olarak 2060 yılında Türkiye'de büyük bir deprem "olacağı" kehanetini ortaya atmak. (Bu iddia, ülkemizde ortaya atılmış, yerli ajanslarda haber olarak yayımlanmıştır.) 2060'da ülkemizde tesadüfen büyük bir deprem olsa, bu durum, ilgili öngörüyü (kehaneti) geçerli kılar mı? Bir sonraki hilesiz para atışınızda "yazı" geleceğini söylemeniz ve gerçekten de "yazı" gelmesi, iddianızı ne kadar geçerli kılar, o kadar... Ama yazı geleceğini karmaşık hesaplara ya da psikik güçlerinize dayandırdığınızı söyleyerek nice insanı kendinize inandırabilirsiniz.

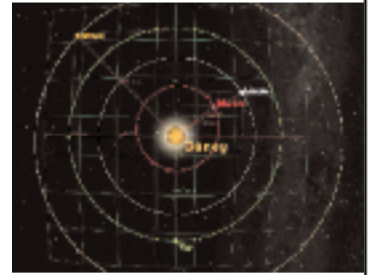
Şekil-4. 21 Aralık 2012 tarihinde Güneş'in konumu. Güneş galaksi düzlemine yaklaşırsa bile ne galaksi düzlemi ile ne de olası galaksi merkezi doğrultusunda değildir.

"Sözde bilimsel" iddiaların tümünde yukarıdaki gibi birçok ortak özellik vardır. Bu iddialara karşı bilinçlenilmesi, haksız kazanç elde eden sözde bilimcilere ve "araştırma" kuruluşlarına karşı başışıklığın ilk ve orta öğrenimde kazanılması ve bunun için ilgili kişilerin üzerine düşeni yapması gerekir. Birçok mesleğin sahtesi yasalarca suç sayılmayken, sahte bilimcilere karşı en azından bilinçlendirici önlemlerin alınmasının önemi açıktır. Bu durum, Atatürk'ün ünlü özdeyişinde ifadesini bulmaktadır: "Dünyada her şey için, maddiyat için, maneviyat için, muvaffakiyet için, en hakiki mürşit ilimdir, fendir; ilim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, dalalettir."

Özellikle bu konuda bir şeyler yapmayı düşünen öğretmenlerimize **Carl Sagan**'ın "Karanlık bir Dünyada Bilimin Mum Işığı" (TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları / Yapı Kredi Yayınları) ve **Hüseyin Batuhan**'ın yazdığı "Bilim ve Şarlatanlık" (Yapı Kredi Yayınları) kitaplarını tavsiye ediyoruz.

Yaralanılan kaynaklar:

Dennis ve Terence McKenna, **The Invisible Landscape: Mind, Hallucinogens, and the I Ching**, San Francisco: HarperCollins. (1993). Jose Arguelles, **The Mayan Factor: Path Beyond Technology**, Bear & Co (1987). John Major Jenkins Maya Cosmogenesis 2012, Bear & Co. (1998). E.C Krupp, Sky and Telescope, November 2009, The Great Scare 2012, <http://media.skyandtelescope.com/documents/Doomsday2012-lores.pdf> <http://www.famsi.org/research/vanstone/2012/index.html>

Şekil-5. 21 Aralık 2012 tarihinde gezegenlerin konumları.